

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет філософський
Кафедра психології

Затверджено

На засіданні кафедри психології
філософського факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри

проф. Грабовська С.Л.

Силабус з навчальної дисципліни
«Експериментальна психологія»,
що викладається в межах ОПП «Психологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі
спеціальності 053 «Психологія»
2021 рік вступу

Львів 2021

Назва курсу	Експериментальна психологія
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Коперника, 3,
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет Кафедра психології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія
Викладачі курсу	Зошій Ірина Василівна, кандидат психологічних наук, асистент Михальчишин Галина Євгенівна, ст. викладач
Контактна інформація викладачів	iryna.zoshii@lnu.edu.ua Halyna.Mykhalchyshyn@lnu.edu.ua https://filos.lnu.edu.ua/employee/mykhalchyshyn-halyna-evhenivna -
Консультації по курсу відбуваються	Щопонеділка, 15:00-16:00 год. (Посилання на консультації https://teams.live.com/join/94754658060490)
Сторінка курсу	https://filos.lnu.edu.ua/academics/bachelor/spetsialnist-psykholohiia-053
Інформація про курс	Дисципліна «Експериментальна психологія» є нормативною дисципліною зі спеціальності 053 Психологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, яка викладається в II семестрі в обсязі 3,5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Навчальна дисципліна «Експериментальна психологія» займає одне з ключових місць в структурі підготовки професійних психологів. Важливе місце експериментальної психології в курсі підготовки студентів-майбутніх психологів зумовлено необхідністю досліджувати та прогнозувати закономірності проявів психіки на науковому рівні. Програма вивчення курсу «Експериментальна психологія» складається з чотирьох розділів. Перший розділ стосується вступу до експериментальної психології, наступні два – основ психологічного експерименту та неекспериментальних досліджень у психології. Четвертий розділ розглядає аналіз, висновки та представлення результатів досліджень у психології.
Мета та цілі курсу	Метою викладання навчальної дисципліни «Експериментальна психологія» є формування компетенцій, що забезпечують розуміння теоретичних основ експериментальної психології та формування у студентів уміння самостійно планувати, проводити психологічні дослідження, оброблювати та презентувати їх результати. Завдання дисципліни «Експериментальна психологія»: - формувати знання щодо закономірностей, умов, принципів застосування експериментального методу в психології; - розвивати вміння та навички проведення валідного експериментального дослідження психіки; - формувати вміння, навички правильно та науково обґрунтовано пояснювати психологічні факти, певні прояви особистості на основі експериментальних даних.
Література для вивчення дисциплін	Основна література: 1. Большакова А.М. Експериментальна психологія: Конспект лекцій. Харків: ХДАК, 2019. 64с. 2. Большакова А.М. Експериментальна психологія: Робочий зошит. Харків:ХДАК, 2019. 82с. 3. Копець Л. Класичні експерименти в психології. Навчальний посібник для студентів ВНЗ . Видавництво : Києво-Могилянська академія. Київ, 2020. 283с. 4. Максименко С., Носенко Є. Експериментальна психологія. Київ: Центр навчальної літератури, 2019, 360с. 5. Горбунова В.В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник / В. В. Горбунова – К.: «ВД «Професіонал», 2017. – 208 с. 6. Готтсданкер Р. Основы психологического эксперимента: Учеб. пособие: Пер. с англ./ Р. Готтсданкер – М.: Академия, 2015. – 368 с. 7. Гудвин Дж. Исследование в психологии: методы и планирование / Дж. Гудвин. – 3-е изд. – СПб.: Питер, 2014. – 558 с.

	<p>8.. Дружинин В.Н. Экспериментальная психология: учебник для вузов / В. Н. Дружинин. – 2-е изд. – СПб. : Питер, 2017. – 320 с.</p> <p>9. Научитель О. Д. Основи психолого-педагогічного дослідження: коментарі, таблиці, ілюстрації / О. Д. Научитель, І. А. Бідюк – Харків: ХАІ, 2015. – 56 с.</p> <p>Додаткова література:</p> <p>1. Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование. – СПб.: Питер, 2001. – 688 с.</p> <p>2. Бурлачук Л. Ф. Словарь-справочник по психодиагностике. – СПб: Питер, 2010. – 528 с.</p> <p>3. Бьюль А., Цефель Р. SPSS: искусство обработки информации. – СПб., 2011. – 608 с.</p> <p>4. Гласс Дж., Стенли Дж. Статистические методы в педагогике и психологии. – М.: Прогресс, 2006. – 328 с.</p> <p>5. Дорфман. Л. Я. Методологические основы эмпирической психологии: от понимания к технологии: Учеб. пособие. – М.: Смысл; Академик, 2005. – 288 с.</p> <p>6. Корнилова Т. В. Введение в психологический эксперимент. – М.: Изд-во МГУ; Изд-во ЧеРо, 2001. – 256 с.</p> <p>7. Максименко С. Д. Розвиток психіки в онтогенезі: В 2 т. — К.: Форум, 2002. – Т.1: Теоретико-методологічні проблеми генетичної психології. – 319 с.</p> <p>8. Методики диагностики психических состояний и анализа деятельности человека /Под. ред. Л. Г. Дикой. – М.: ИП РАН, 2004. – 260 с.</p> <p>9. База даних PsycINFO Американської психологічної асоціації https://www.apa.org/pubs/databases/psycinfo</p> <p>10. Бібліографічна база даних Scopus https://www.scopus.com</p> <p>11. Електронні ресурси Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського http://www.nbuv.gov.ua/node/2116</p>
Тривалість курсу	105 год.
Обсяг курсу	60 години аудиторних занять. З них 30 годин лекцій, 30 годин практичних занять та 45 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>Загальні та спеціальні компетентності:</p> <p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.</p> <p>СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.</p> <p>СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.</p> <p>СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.</p> <p>СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.</p> <p>СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p> <p>СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.</p> <p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.</p> <p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань</p> <p>ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.</p> <p>ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології</p>

	<p>психологічної допомоги.</p> <p>ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.</p> <p>ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.</p> <p>ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p>
Ключові слова	Психологічне дослідження, досліджувані, методи дослідження, експеримент, психологічний експеримент, психіка, неекспериментальні дослідження, результати дослідження.
Формат курсу	Очний
Теми	СХЕМА КУРСУ подана нижче.
Підсумковий контроль, форма	Поточний контроль: модульні тести, письмове та усне опитування, перевірка самостійної роботи студентів, перевірка практичних робіт; підсумковий контроль: письмовий іспит
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з таких дисциплін: «Психологія особистості», «Загальна психологія», «Психодіагностика», «Математичні методи в психології».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, семінарські заняття, презентації, тренінги, групові проекти, спільні розробки, дискусії.
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор. Застосунки: Microsoft PowerPoint, Microsoft Player, Zoom, Moodle, Teams/
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <p>Практичні/самостійні тощо: 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30. Сюди входить оцінювання роботи на семінарських заняттях (14 балів), оцінювання конспектів наукової літератури (10 балів) та практичних робіт (6 балів).</p> <p>Оцінювання семінарських занять. За одне заняття студент може максимально отримати 2 бали. Всього таких занять із виконанням практичних вправ впродовж семестру заплановано п'ятнадцять. Максимальна кількість балів з 30. Конспектування наукової літератури. Впродовж семестру заплановано самостійне опрацювання студентами рекомендованої наукової літератури до навчальних тем. Максимальна оцінка за виконання та належне оформлення конспектів становить 5 балів. Впродовж семестру планується дві перевірки конспектів. Максимальна кількість балів 10. Практичні роботи стосуються проведення та опрацювання результатів психологічних методик обстеження. Максимальна оцінка за виконання та належне оформлення практичної роботи становить 3 бали. Впродовж семестру планується дві практичні роботи. Максимальна кількість балів 6.</p> <p>Контрольні заміри (модулі): 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20 (по 10 балів за 20 тестових контрольних питань, кожне з яких оцінюється в 0,5 бала, в кінці кожного змістовного модуля).</p> <p>Іспит/Залік: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50(50 тестових контрольних питань, кожне з яких оцінюється в 1 бал). Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконують декілька видів письмових робіт (конспекти наукової літератури – 2, практичні роботи –2).</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями, міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмових роботах студентів є підставою для їх незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи</p>

	<p>обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають всі лекції та практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. В будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися всіх строків визначених для виконання всіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Вся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі, бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студентів під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання.</p>
<p>Питання до екзамену</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Структура наукового дослідження психіки. 2. Класифікація методів дослідження психіки. 3. Місце експерименту в системі методів наукового дослідження психіки. 4. Предмет і завдання експериментальної психології. 5. Витоки експериментальної психології. 6. Становлення експериментального методу в психології. 7. Особливості сучасного етапу експериментальної психології. 8. Проблеми експериментального дослідження психіки. 9. Комунікативні артефакти в експериментальному дослідженні психіки. 10. Засоби уникнення комунікативних артефактів. 11. Переваги експерименту як методу психології. 12. Перспективи експериментального методу в сучасній психології 13. Експеримент як засіб пізнання психіки людини. 14. Структура експерименту. 15. Специфіка експерименту в психології. 16. Принципи експериментального дослідження психіки. 17. Основні відмінності експериментування і спостереження. 18. Типи експериментів та їх характеристика. 19. Лабораторний експеримент: специфіка і доцільність застосування. 20. Природний експеримент у психології. 21. Констатуючий експеримент у психології. 22. Формуючий експеримент у психології. 23. Квазіексперимент як метод психологічного дослідження. 24. Проблема валідності квазіекспериментального дослідження психіки. 25. Експеримент «ex-post-facto» як квазіекспериментальне дослідження психіки. 26. Гіпотеза в структурі психологічного дослідження. Рівні гіпотез. 27. Контргіпотеза і третя конкуруюча гіпотеза в психологічному експерименті. 28. Вимоги до формулювання гіпотези. 29. Статистичні гіпотези. 30. Направлені і ненаправлені гіпотези. 31. Нуль-гіпотеза і значущі результати дослідження. Рівні значущості в психології. 32. Умови відхилення нуль-гіпотези. 33. Помилки першого і другого роду при прийнятті статистичного рішення. 34. Поняття про змінну в психологічному експерименті. 35. Види змінних при перевірці гіпотези. 36. Незалежна змінна: зміст та особливості прояву.

	<p>37.Залежна змінна: зміст та особливості прояву. 38.Проміжні змінні. 39.Зовнішні змінні. 40.Змінні і експериментальний контроль. Проблема змішування змінних і можливості її розв'язання. 42.Ефекти послідовності при маніпулюванні змінними і засоби їх розв'язання. 43.Вимір змінних у психології. 44.Поняття про шкали в психології. 45.Номінальна шкала. 46.Рангова шкала. 47.Шкала інтервалів і її характеристика. 48.Шкала пропорцій і її характеристика. 49.Методики виміру змінних. Психодіагностичні методики при реалізації експериментального методу. 50.Критерії якості виміру змінних: об'єктивність, надійність, валідність. 51.Мислений і реальний експерименти. 52.Ідеальний експеримент. 53.Нескінчений експеримент. 54.Експеримент повної відповідності. 55.Мислений експеримент і валідність експерименту. 56.Види валідності. 57.Внутрішня валідність (надійність) експерименту. 58.Зовнішня валідність експерименту. 59.Фактори, що загрожують валідності психологічного експерименту. 60.Вибірка і генеральна сукупність. 61.Характеристики вибірки: міри центральної тенденції. 62.Міри мінливості як характеристики вибірки. 63.Репрезентативність вибірки і умови її досягнення. 64.Загальна характеристика стратегій підбору досліджуваних у вибірку. 65.Техніка рандомізації. 66.Стратометричний відбір до вибірки. 67.Метод попарного відбору до експериментальної та контрольної групи. 68.Використання природних груп у експериментальному дослідженні психіки і проблема валідності експерименту. 69.Основні етапи експериментального дослідження психіки. 70.Характеристика теоретичного етапу експериментального дослідження психіки.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота	Література. *** Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
І МОДУЛЬ					
<i>1 тиждень / 2 год.</i>	Розділ 1. Вступ до експериментальної психології Тема 1. Експериментальна	<i>лекція</i>	1.Гудвин Дж. Исследование в психологии: методы и планирование / Дж. Гудвин. – 3-е изд. – СПб.: Питер, 2014. – 558с.	підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.	<i>1 тиждень</i>

	<p>психологія як наука. Місце експериментальної психології в системі психологічного знання. Завдання досліджень у психології. Історія розвитку експериментальних досліджень у психології.</p>		<p>2. Дружинин В.Н. Экспериментальная психология: учебник для вузов / В. Н. Дружинин. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2017. – 320 с.</p> <p>3. Максименко С. Д. Развитие психики в онтогенезі: В 2 т. К.: Форум, 2002. – 319 с.</p>		
1 тиждень / 2 год.	<p>Семінар до теми 1. Експериментальна психологія як наука. Роль та місце експериментальної психології в системі наук. Основні завдання психологічних досліджень. Етапи формування та розвитку експериментальних психологічних досліджень.</p>	семінар	<p>1. Копець Л. Класичні експерименти в психології: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./Людмила Копець. - К.: Києво-Могилян. акад., 2010. - 283 с.</p> <p>2. Научитель, О. Д. Основи психолого-педагогічного дослідження: коментарі, таблиці, ілюстрації / О. Д. Научитель, І. А. Бідюк, Харків: ХАІ, 2015. - 56с.</p> <p>3. Основы экспериментальной и прикладной психологии: учеб. пособие, Ч. 1 / М. Е. Жидко; М-во образования и науки Украины, Нац. аэрокосм. ун-т им. Н. Е. Жуковского "Харьк. авиац. ин-т", Х. – Нац. аэрокосм. ун-т им. Н. Е. Жуковского "Харьк. авиац. ин-т", 2002. – 160 с.</p>	підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 2 год.	1 тиждень
2 тиждень / 2 год.	<p>Тема 2. Методологічні основи наукових досліджень у психології. Поняття наука, методологія, метод, наукова парадигма, наукова теорія, теоретичний конструкт, наукова проблема, гіпотеза. Світ теорій і світ психологічної реальності. Теорії верхнього, середнього і нижнього рівня.</p>	лекція	<p>1. Бондарчук О. І. Экспериментальная психология: Курс лекцій, К.: МАУП, 2003. - 120 с.</p> <p>2. Дружинин В. Н. Экспериментальная психология, СПб.: Изд-во "Питер", 2000. - 286 с.</p> <p>3. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Экспериментальная психология (дидактичний тезаурус): Навч. посіб., К.: МАУП, 2004. - 128 с..</p> <p>4. Солсо Р. Л., Маклин М. К. Экспериментальная психология., СПб. - ЕВРОЗНАК, 2003. - 272 с.</p>	підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.	2 тиждень
2 тиждень	Семінар до теми 2.	семінар	1. Максименко С.Д.	підготовка до	2

/ 2 год.	<p>Методологічні основи наукових досліджень у психології. Визначення поняття наука, методологія, метод, наукова парадигма, наукова теорія, теоретичний конструкт, наукова проблема, гіпотеза. Класифікація світу теорій і світу психологічної реальності. Виокремлення теорій верхнього, середнього і нижнього рівнів.</p>		<p>Експериментальна психологія: підручник: гриф МОН України / С. Д. Максименко, Е. Л. Носенко; МОНУ, Ін-т психології ім. Г.С. Костюка. - К. : Центр учбової літератури, 2008. – 360 с.</p> <p>2. Мартин Д. Психологические эксперименты. / Д. Мартин. – СПб.: ЕВРОЗНАК, 2002. – 480 с.</p> <p>3. Милграм С. Эксперимент в социальной психологии / С. Милграм. – СПб.: Издательство «Питер», 2000. – 336 с.</p> <p>4. Научитель, О. Д. Основы психолого-педагогического исследования: комментарии, таблицы, иллюстрации / О. Д. Научитель, И. А. Бідюк, Харків: ХАІ., 2015. – 56 с</p>	семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей, підготовка презентацій до теми семінару / 2 год.	тиждень
3тиждень / 2 год.	<p>Тема 3. Етичні норми психологічного дослідження. Історія розробки етичних принципів проведення досліджень у психології. Етичні принципи проведення досліджень з дорослими людьми та неповнолітніми: планування досліджень, перевірка добровільності участі досліджуваних, взаємодія з досліджуваними. Правове регулювання психологічних досліджень в Україні..</p>	лекція	<p>1. Основы экспериментальной и прикладной психологии : учеб. пособие, Ч. 1 / М. Е. Жидко, Е. А. Кочемировская; М-во образования и науки Украины, Нац. аэрокосм. ун-т им. Н. Е. Жуковского "Харьк. авиац. ин-т", Х. – Нац. аэрокосм. ун-т им. Н. Е. Жуковского "Харьк. авиац. ин-т", 2002. – 160 с.</p> <p>2. Никандров В.В. Экспериментальная психология. Учебное пособие / В.В. Никандров., СПб.: Издательство «Речь», 2003. – 480 с.</p> <p>3. Худяков А. И. Экспериментальная психология в схемах и комментариях / А. И. Худяков, СПб.: Питер, 2008. – 320 с.</p>	підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.	3 тиждень
3тиждень / 2 год.	<p>Семінар до теми 3. Етичні норми психологічного дослідження. Етапи розробки етичних принципів</p>	семінар	<p>1. Копець Л. Класичні експерименти в психології: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./Людмила Копець. - К.: Києво-Могилян.</p>	підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1	3 тиждень

	<p>проведення досліджень у психології. Класифікація етичних принципів проведення досліджень. Засади правового регулювання психологічних досліджень в Україні.</p>		<p>акад., 2010. - 283 с. 2. Научитель, О. Д. Основы психолого-педагогического исследования: комментарии, таблицы, иллюстрации / О. Д. Научитель, И. А. Бидюк, Харьков: ХАІ, 2015. - 56с. 3. Максименко С.Д. Экспериментальная психология: учебник: гриф МОН Украины / С. Д. Максименко, Е. Л. Носенко; МОНУ, Ин-т психологии им. Г.С. Костюка. - К. : Центр учебной литературы, 2008. - 360 с.</p>	год.	
4 тиждень / 2 год.	<p>Розділ 2. Основи психологічного експерименту</p> <p>Тема 4. Вступ в експериментальні дослідження у психології</p> <p>Поняття психологічного експерименту. Види психологічних експериментів. Поняття ідеального експерименту, нескінченного експерименту, експерименту повної відповідності Поняття валідності психологічного експерименту. Внутрішня і зовнішня валідність. Факт і артефакт у експерименті.</p>	лекція	<p>1. Копець Л. Классические эксперименты в психологии: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./ Людмила Копець. - К.: Києво-Могилян. акад., 2010. - 283 с. 2. Научитель, О. Д. Основы психолого-педагогического исследования: комментарии, таблицы, иллюстрации / О. Д. Научитель, И. А. Бидюк, Харьков: ХАІ, 2015. - 56с. 3. Солсо Р. Л., Маклин М. К. Экспериментальная психология., СПб. - ЕВРОЗНАК, 2003. - 272 с. 4. Худяков А. И. Экспериментальная психология в схемах и комментариях / А. И. Худяков, СПб.: Питер, 2008. - 320 с.</p>	підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.	4 тиждень
4 тиждень / 2 год.	<p>Семінар до теми 4. Вступ в експериментальні дослідження у психології.</p> <p>Визначення поняття психологічного експерименту. Класифікація видів психологічних експериментів. Поняття ідеального експерименту, нескінченного експерименту,</p>	семінар	<p>1. Мартин Д. Психологические эксперименты./ Д. Мартин. – СПб.: ЕВРОЗНАК, 2002. – 480 с. 2. Милграм С. Эксперимент в социальной психологии / С. Милграм. – СПб.: Издательство «Питер», 2000. – 336 с. 3. Научитель, О. Д. Основы психолого-педагогического исследования: комментарии, таблицы, иллюстрации / О.</p>	підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.	4 тиждень

	експерименту повної відповідності Типи валідності психологічного експерименту. Поняття факт та артефакту у психологічному експерименті.		Д. Научитель, І. А. Бідюк, Харків: ХАІ., 2015. – 56 с.		
5тиждень / 2 год.	Тема 5. Основи планування експериментів у психології Стратегії експериментального дослідження. Поняття та класифікація експериментальних планів: Символи та графічні позначення, що використовуються при аналізі планів експерименту. Контроль ефектів експериментатора і досліджуваного.	лекція	1.Гудвин Дж. Исследование в психологии: методы и планирование / Дж. Гудвин. – 3-е изд. – СПб.: Питер, 2014. – 558с. 2.Дружинин В.Н. Экспериментальная психология: учебник для вузов / В. Н. Дружинин. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2017. – 320 с. 3.Худяков А. И. Экспериментальная психология в схемах и комментариях / А. И. Худяков, СПб.: Питер, 2008. – 320 с.	підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.	5 тиждень
5тиждень / 2 год.	Семінар до теми 5. Основи планування експериментів у психології Типи стратегій експериментального дослідження. Визначення поняття та класифікація експериментальних планів: Види символів та графічних позначень, що використовуються при аналізі планів експерименту. Здійснення контролю ефектів експериментатора та досліджуваних.	семінар	1.Копець Л. Класичні експерименти в психології: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./Людмила Копець. - К.: Києво-Могилян. акад., 2010. - 283 с. 2.Научитель, О. Д. Основи психолого-педагогічного дослідження: коментарі, таблиці, ілюстрації / О. Д. Научитель, І. А. Бідюк, Харків: ХАІ, 2015. - 56с. 3. Максименко С.Д. Экспериментальная психология: підручник: гриф МОН України / С. Д. Максименко, Е. Л. Носенко; МОНУ, Ін-т психології ім. Г.С. Костюка. - К. : Центр учбової літератури, 2008. – 360 с.	підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.	5 тиждень
6тиждень / 2 год.	Тема 6. Процедура експерименту. Процедура експерименту. Підготовка до проведення експерименту. Вибірка та стратегії її	лекція	1.Основаы экспериментальной и прикладной психологии : учеб. пособие, Ч. 1 / М. Е. Жидко, Е. А. Кочемировская; М-во образования и науки Украины, Нац. аэрокосм. ун-т им. Н. Е.	підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.	6 тиждень

	<p>підбору. Оптимізація збору емпіричних даних. Устаткування. Роздатковий матеріал. Інструкції для досліджуваних. Особливості спілкування між експериментатором та досліджуваним. Програмне забезпечення для проведення психологічних досліджень.</p>		<p>Жуковского "Харьк. авиац. ин-т", Х. – Нац. аэрокосм. ун-т им. Н. Е. Жуковского "Харьк. авиац. ин-т", 2002. – 160 с.</p> <p>2. Никандров В.В. Экспериментальная психология. Учебное пособие / В.В. Никандров., СПб.: Издательство «Речь», 2003. – 480 с.</p> <p>3. Худяков А. И. Экспериментальная психология в схемах и комментариях / А. И. Худяков, СПб.: Питер, 2008. – 320 с.</p>		
<p>6тиждень / 2 год.</p>	<p>Семінар до теми 6. Процедура експерименту. Процес підготовки до проведення експерименту. Поняття вибірки та стратегії її підбору. Оптимізація збору емпіричних даних. та досліджуваним. Визначення програмного забезпечення для проведення психологічних досліджень.</p>	<p>семінар</p>	<p>1. Максименко С.Д. Экспериментальная психология: підручник: гриф МОН України / С. Д. Максименко, Е. Л. Носенко; МОНУ, Ін-т психології ім. Г.С. Костюка. - К. : Центр учбової літератури, 2008. – 360 с.</p> <p>2. Мартин Д. Психологические эксперименты. / Д. Мартин. – СПб.: ЕВРОЗНАК, 2002. – 480 с.</p> <p>3. Милграм С. Эксперимент в социальной психологии / С. Милграм. – СПб.: Издательство «Питер», 2000. – 336 с.</p> <p>4. Научитель, О. Д. Основы психолого-педагогического исследования: коментарі, таблиці, ілюстрації / О. Д. Научитель, І. А. Бідюк, Харків: ХАІ., 2015. – 56 с</p>	<p>підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.</p>	<p>6 тиждень</p>
<p>7тиждень / 2 год</p>	<p>Тема 7. Гіпотези в структурі психологічного дослідження Вимоги до формулювання наукових гіпотез у психологічному експерименті. Рівні гіпотез: теоретичний, емпіричний, статистичний. Види</p>	<p>лекція</p>	<p>1. Дружинин В.Н. Экспериментальная психология: учебник для вузов / В. Н. Дружинин. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2017. – 320 с.</p> <p>2. Никандров В.В. Экспериментальная психология. Учебное пособие / В.В. Никандров., СПб.: Издательство «Речь», 2003. – 480 с.</p>	<p>підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.</p>	<p>7 тиждень</p>

	гіпотез у психологічному експерименті. Контргіпотеза і третя конкуруюча гіпотеза. Принцип фальсифікації і верифікації наукових гіпотез. Емпіричні гіпотези про феномен; про зв'язки між феноменами; про каузальні зв'язки тощо. Статистичні гіпотези. Гіпотеза про подібність (нуль-гіпотеза) і гіпотеза про відмінність..		3.Худяков А. И. Экспериментальная психология в схемах и комментариях / А. И. Худяков, СПб.: Питер, 2008. – 320 с. 4.Шнейдер Л. Б. Экспериментальная психология: Учеб. пособие. - М.: Академ. проект; Фонд “Мир”, 2007. - 300 с.		
7 тиждень / 2 год	Семінар до теми 7. Гіпотези в структурі психологічного дослідження. Формулювання наукових гіпотез у психологічному експерименті. Класифікація рівнів гіпотез. Типи гіпотез у психологічному експерименті. Визначення принципів фальсифікації і верифікації наукових гіпотез. Емпіричні гіпотези Статистичні гіпотези.	семінар	1.Бондарчук О. І. Экспериментальная психология: Курс лекцій. - К.: МАУП, 2003. - 120 с. 2.Дружинин В. Н. Экспериментальная психология. — СПб.: Изд-во “Питер”, 2000. — 286 с. 3.Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Экспериментальная психология (дидактичний тезаурус): Навч. посіб. - К.: МАУП, 2004. - 128 с.. 4.Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии / Под ред. А. А. Крылова, С. А. Маничева, - СПб.: Питер, 2000. - 560 с.	підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.	7 тиждень
8 тиждень / 2 год	Практична робота 1 Методологія дослідження мобільності учня, студента.	практична робота	1.Бондарчук О. І. Экспериментальная психология: Курс лекцій. - К.: МАУП, 2003. - 120 с. 2.Психологическая диагностика / Под ред. К. М. Гуревича, Е. М. Борисовой - М.: Изд-во УРАО, 2001. - 302 с.	опрацювання результатів та оформлення практичної роботи / 2 год.	8 тиждень
8 тиждень / 2 год	Виконання контрольних тестових завдань за МОДУЛЕМ I: Темі 1-7.	Контрольні тести		підготовка до контрольних тестів / 2 год.	8 тиждень
II МОДУЛЬ					
9	Розділ 3.	лекція	1.Максименко С.Д.	підготовка до	9

<p><i>тиждень / 2 год</i></p>	<p>Неекспериментальні дослідження у психології.</p> <p>Тема 8. Доекспериментальні плани досліджень. Доекспериментальні плани досліджень. Проблема валідності в доекспериментальних планах. Сфери і приклади застосування доекспериментальних планів у психології. Загрози валідності при використанні доекспериментальних планів.</p>		<p>Експериментальна психологія: підручник: гриф МОН України / С. Д. Максименко, Е. Л. Носенко; МОНУ, Ін-т психології ім. Г.С. Костюка. - К. : Центр учбової літератури, 2008. – 360 с.</p> <p>2. Мартин Д. Психологические эксперименты. / Д. Мартин. – СПб.: ЕВРОЗНАК, 2002. – 480 с.</p> <p>3. Милграм С. Эксперимент в социальной психологии / С. Милграм. – СПб.: Издательство «Питер», 2000. – 336 с.</p>	<p>семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.</p>	<p><i>тиждень</i></p>
<p><i>9 тиждень / 2 год</i></p>	<p>Семінар до теми 8. Доекспериментальні плани досліджень. Класифікація доекспериментальних планів досліджень: аналіз одиничного випадку, попереднє і підсумкове тестування на одній групі, порівняння статистичних груп. Визначення проблеми валідності в доекспериментальних планах. Сфери та приклади застосування доекспериментальних планів у психології. Можливі загрози валідності при використанні доекспериментальних планів дослідження.</p>	<p><i>семінар</i></p>	<p>1.Бондарчук О. І. Експериментальна психологія: Курс лекцій. - К.: МАУП, 2003. - 120 с.</p> <p>2.Дружинин В. Н. Экспериментальная психология. — СПб.: Изд-во “Питер”, 2000. — 286 с.</p> <p>3.Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус): Навч. посіб. - К.: МАУП, 2004. - 128 с..</p> <p>4.Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии / Под ред. А. А. Крылова, С. А. Маничева, - СПб.: Питер, 2000. - 560 с.</p>	<p>підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.</p>	<p><i>9 тиждень</i></p>
<p><i>10 тиждень / 2 год</i></p>	<p>Тема 9. Квазіекспериментальні дослідження. Поняття квазіексперименту. Види квазіекспериментальних планів: плани для еквівалентних груп; плани для нееквівалентних груп, плани з часовими</p>	<p><i>лекція</i></p>	<p>1.Дружинин В.Н. Экспериментальная психология: учебник для вузов / В. Н. Дружинин. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2017. – 320 с.</p> <p>2.Никандров В.В. Экспериментальная психология. Учебное пособие / В.В. Никандров., СПб.: Издательство «Речь», 2003. – 480 с.</p>	<p>підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.</p>	<p><i>10 тиждень</i></p>

	серіями, плани ex-post-facto. Сфери і приклади використання квазіекспериментальних планів у психологічних дослідженнях. Загрози валідності при використанні квазіекспериментальних планів		3.Худяков А. И. Экспериментальная психология в схемах и комментариях / А. И. Худяков, СПб.: Питер, 2008. – 320 с. 4.Шнейдер Л. Б. Экспериментальная психология: Учеб. пособие. - М.: Академ. проект; Фонд “Мир”, 2007. - 300 с.		
10 тиждень / 2 год	Семінар до теми 9. Квазіекспериментальні дослідження. Визначення поняття квазіексперименту. Класифікація квазіекспериментальних планів. Сфери і приклади використання квазіекспериментальних планів у психологічних дослідженнях. Можливі загрози валідності при використанні квазіекспериментальних планів	семінар	1.Максименко С.Д. Экспериментальная психология: підручник: гриф МОН України / С. Д. Максименко, Е. Л. Носенко; МОНУ, Ін-т психології ім. Г.С. Костюка. - К. : Центр учбової літератури, 2008. – 360 с. 2. Мартин Д. Психологические эксперименты./ Д. Мартин. – СПб.: ЕВРОЗНАК, 2002. – 480 с. 3. Милграм С. Эксперимент в социальной психологии / С. Милграм. – СПб.: Издательство «Питер», 2000. – 336 с.	підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.	10 тиждень
11 тиждень / 2 год	Тема 10. Кореляційні дослідження. Поняття кореляційного дослідження. Область застосування кореляційних досліджень. Кореляція і регресія: основи. Основні плани кореляційних досліджень: план з однією групою досліджуваних, з декількома групами (порівняльне кореляційне дослідження), структурний план. Психогенетичні дослідження. Інтерпретація кореляцій. Кореляція і причинно-наслідковий зв'язок.	лекція	1.Дружинин В.Н. Экспериментальная психология: учебник для вузов / В. Н. Дружинин. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2017. – 320 с. 2.Никандров В.В. Экспериментальная психология. Учебное пособие / В.В. Никандров., СПб.: Издательство «Речь», 2003. – 480 с. 3.Худяков А. И. Экспериментальная психология в схемах и комментариях / А. И. Худяков, СПб.: Питер, 2008. – 320 с. 4.Шнейдер Л. Б. Экспериментальная психология: Учеб. пособие. - М.: Академ. проект; Фонд “Мир”, 2007. - 300 с.	підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.	11 тиждень

<p>11 тиждень / 2 год</p>	<p>Семінар до теми 10. Кореляційні дослідження. Визначення поняття кореляційного дослідження. Можливості застосування кореляційних досліджень. Поняття кореляція і регресія. Класифікація планів кореляційних досліджень. Психогенетичні дослідження.</p>	<p><i>семінар</i></p>	<p>1.Бондарчук О. І. Експериментальна психологія: Курс лекцій. - К.: МАУП, 2003. - 120 с. 2.Дружинин В. Н. Експериментальна психологія. — СПб.: Изд-во “Питер”, 2000. — 286 с. 3.Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус): Навч. посіб. - К.: МАУП, 2004. - 128 с.</p>	<p>підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.</p>	<p>11 тиждень</p>
<p>12 тиждень / 2 год</p>	<p>Тема 11. Неекспериментальні методи дослідження у психології. Класифікація методів психологічного дослідження. Метод спостереження. Етичний кодекс і спостереження. Опитування та види опитування. Оцінка опитувань. Надійність опитування. Правила створення питань для опитування. Дослідження конкретних прикладів та його оцінка. Метод аналізу продуктів діяльності. Архівні дослідження.</p>	<p><i>лекція</i></p>	<p>1.Дружинин В.Н. Експериментальна психологія: учебник для вузов / В. Н. Дружинин. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2017. – 320 с. 2.Никандров В.В. Експериментальна психологія. Учебное пособие / В.В. Никандров., СПб.: Издательство «Речь», 2003. – 480 с. 3.Худяков А. И. Експериментальна психологія в схемах и комментариях / А. И. Худяков, СПб.: Питер, 2008. – 320 с. 4.Шнейдер Л. Б. Експериментальна психологія: Учеб. пособие. - М.: Академ. проект; Фонд “Мир”, 2007. - 300 с.</p>	<p>підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.</p>	<p>12 тиждень</p>
<p>12 тиждень / 2 год</p>	<p>Семінар до теми 11. Неекспериментальні методи дослідження у психології. Види методів психологічного дослідження. Поняття методу спостереження. Етичний кодекс і спостереження. Поняття опитування та їх класифікація. Оцінка та надійність опитувань. Поняття методу аналізу продуктів діяльності. Архівні дослідження.</p>	<p><i>семінар</i></p>	<p>1.Бондарчук О. І. Експериментальна психологія: Курс лекцій. - К.: МАУП, 2003. - 120 с. 2.Дружинин В. Н. Експериментальна психологія. — СПб.: Изд-во “Питер”, 2000. — 286 с. 3.Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус): Навч. посіб. - К.: МАУП, 2004. - 128 с.. 4.Практикум по общей, экспериментальной и</p>	<p>підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.</p>	<p>12 тиждень</p>

			прикладної психології / Под ред. А. А. Крылова, С. А. Маничева, - СПб.: Питер, 2000. - 560 с.		
13 тиждень / 2 год	<p>Розділ 4. Аналіз, висновки та представлення результатів досліджень у психології</p> <p>Тема 11. Аналіз та формулювання висновків психологічного дослідження</p> <p>Параметричні і непараметричні статистичні методи та випадки їх використання. Аналіз результатів факторних експериментів. Дисперсійний аналіз. основний ефект і взаємодія факторів. Використання комп'ютерів при інтерпретації результатів. Узагальнення результатів емпіричних досліджень. Формулювання висновків експериментального дослідження. Артефактні висновки та їх причини. Метааналіз.</p>	лекція	<p>1.Максименко С.Д. Експериментальна психологія: підручник: гриф МОН України / С. Д. Максименко, Е. Л. Носенко; МОНУ, Ін-т психології ім. Г.С. Костюка. - К. : Центр учбової літератури, 2008. – 360 с.</p> <p>2. Мартин Д. Психологические эксперименты./ Д. Мартин. – СПб.: ЕВРОЗНАК, 2002. – 480 с.</p> <p>3. Милграм С. Эксперимент в социальной психологии / С. Милграм. – СПб.: Издательство «Питер», 2000. – 336 с.</p> <p>4.Худяков А. И. Экспериментальная психология в схемах и комментариях / А. И. Худяков, СПб.: Питер, 2008. – 320 с.</p> <p>5.Шнейдер Л. Б. Экспериментальная психология: Учеб. пособие. - М.: Академ. проект; Фонд “Мир”, 2007. - 300 с.</p>	підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.	13 тиждень
13 тиждень / 2 год	<p>Семінар до теми 11. Аналіз та формулювання висновків психологічного дослідження</p> <p>Класифікація статистичних методів та їх використання. Використання результатів факторних експериментів. Застосування комп'ютерів при інтерпретації результатів. Аналіз результатів емпіричних</p>	семінар	<p>1.Бондарчук О. І. Експериментальна психологія: Курс лекцій. - К.: МАУП, 2003. - 120 с.</p> <p>2.Дружинин В. Н. Экспериментальная психология. — СПб.: Изд-во “Питер”, 2000. — 286 с.</p> <p>3.Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус): Навч. посіб. - К.: МАУП, 2004. - 128 с.</p> <p>4.Научитель, О. Д. Основы психолого-педагогического</p>	підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.	13 тиждень

	досліджень. Формулювання висновків експериментального дослідження.		дослідження: коментарі, таблиці, ілюстрації / О. Д. Научитель, І. А. Бідюк, Харків: ХАІ, 2015. – 56 с		
14 тиждень / 2 год	Тема 12. Представлення результатів психологічних досліджень Поняття про науковий стиль. Основні вимоги до мови наукового звіту. Наочно-графічне представлення результатів досліджень. Структура та оформлення письмового наукового звіту.	лекція	1.Бондарчук О. І. Експериментальна психологія: Курс лекцій. - К.: МАУП, 2003. - 120 с. 2.Дружинин В. Н. Экспериментальная психология. — СПб.: Изд-во “Питер”, 2000. — 286 с. 3.Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Экспериментальная психология (дидактичний тезаурус): Навч. посіб. - К.: МАУП, 2004. - 128 с. 4.Худяков А. И. Экспериментальная психология в схемах и комментариях / А. И. Худяков, СПб.: Питер, 2008. – 320 с. 5.Шнейдер Л. Б. Экспериментальная психология: Учеб. посо- бие. - М.: Академ. проект; Фонд “Мир”, 2007. - 300 с.	підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендова- них статей / 1 год.	14 тиждень
14 тиждень / 2 год	Тема 12. Представлення результатів психологічних досліджень Науковий стиль: сновні вимоги до мови наукового звіту. Наочно-графічне представлення результатів досліджень. Формулювання вимог до виступів з представлення результатів наукового дослідження.	семінар	1.Максименко С.Д. Экспериментальная психология: підручник: гриф МОН України / С. Д. Максименко, Е. Л. Носенко; МОНУ, Ін-т психології ім. Г.С. Костюка. - К. : Центр учбової літератури, 2008. – 360 с. 2. Мартин Д. Психологические эксперименты./ Д. Мартин. – СПб.: ЕВРОЗНАК, 2002. – 480 с. 3.Милграм С. Эксперимент в социальной психологии / С. Милграм. – СПб.: Издательство «Питер», 2000. – 336 с.	підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендова- них статей / 1 год.	14 тиждень
15 тиждень / 2 год	Тема 13. Обґрунтування результатів психологічних	лекція	1.Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Экспериментальная психология	підготовка до семінарського заняття, опрацювання	15 тиждень

	<p>досліджень Стандарти звітності для якісних та кількісних дослідженнях у психології за Американською психологічною асоціацією. Вимоги до виступів з представлення результатів наукового дослідження.</p>		<p>(дидактичний тезаурус): Навч. посіб. - К.: МАУП, 2004. - 128 с. 2.Худяков А. И. Экспериментальная психология в схемах и комментариях / А. И. Худяков, СПб.: Питер, 2008. – 320 с. 3.Шнейдер Л. Б. Экспериментальная психология: Учеб. пособие. - М.: Академ. проект; Фонд “Мир”, 2007. - 300 с.</p>	<p>рекомендованих статей / 1 год.</p>	
<p>15 тиждень / 2 год</p>	<p>Семинар до теми 13. Обґрунтування результатів психологічних досліджень Визначення стандартів звітності для якісних та кількісних дослідженнях у психології за Американською психологічною асоціацією. Формулювання вимог до виступів з представлення результатів наукового дослідження.</p>	<p>семинар</p>	<p>1.Бондарчук О. И. Экспериментальная психология: Курс лекцій. - К.: МАУП, 2003. - 120 с. 2.Дружинин В. Н. Экспериментальная психология. - СПб.: Изд-во “Питер”, 2000. - 286 с. 3.Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Экспериментальная психология (дидактичний тезаурус): Навч. посіб. - К.: МАУП, 2004. - 128 с.. 4.Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии / Под ред. А. А. Крылова, С. А. Маничева, - СПб.: Питер, 2000. - 560 с.</p>	<p>підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованих статей / 1 год.</p>	<p>15 тиждень</p>
<p>16 тиждень / 2 год</p>	<p>Практична робота 2. Обробка, аналіз та інтерпретація результатів дослідження</p>	<p>практична робота</p>	<p>1.Бондарчук О. И. Экспериментальная психология: Курс лекцій. - К.: МАУП, 2003. - 120с. 2.Психологическая диагностика / Под ред. К. М. Гуревича, Е. М. Борисовой - М.: Изд-во УРАО, 2001. - 302 с.</p>	<p>опрацювання результатів та оформлення практичної роботи / 2 год.</p>	<p>16 тиждень</p>
<p>16 тиждень / 2 год</p>	<p>Виконання контрольних тестових завдань за МОДУЛЕМ II: Теми 8-13.</p>	<p>Контрольні тести</p>		<p>підготовка до контрольних тестів / 2 год.</p>	<p>16 тиждень</p>